

Kansallinen selvitys ja suositukset: Lääkkeiden järkevän käytön edistäminen moniammatillisesti

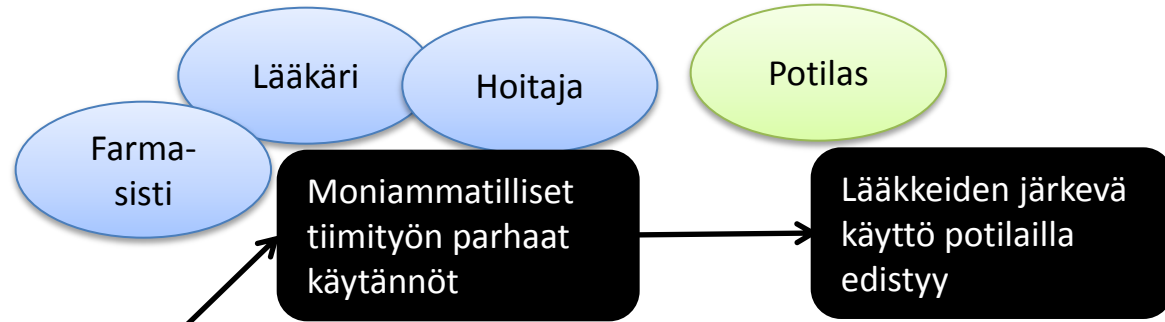
Timo Järvensivu
Anne Kumpusalo-Vauhkonen
Antti Mäntylä

21.5.2015

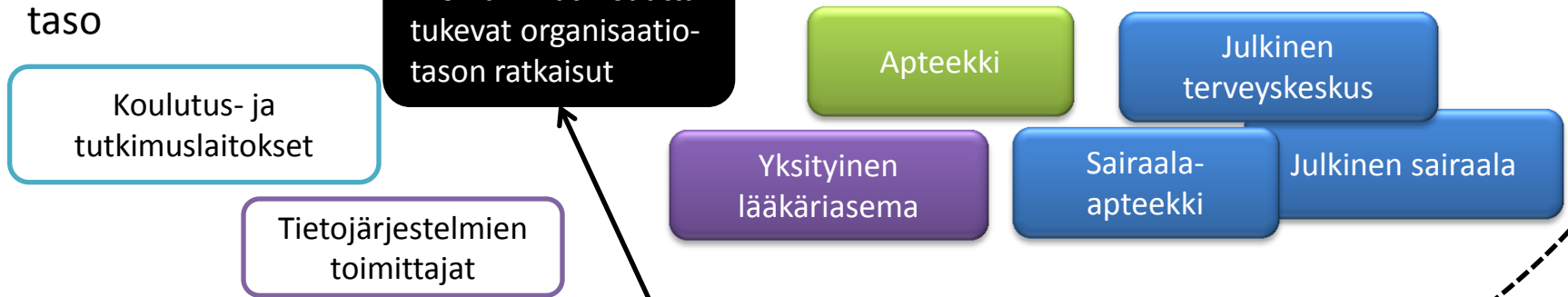
Keskeiset verkoston työtä ohjaavat kysymykset:

- Mitkä tekijät edistävät ja estävät lääkkeiden järkevän käytön edistämistä?
- Miten lääkkeiden järkevää käyttöä edistetään rakenne-, organisaatio- ja tiimityötason toimenpiteillä?

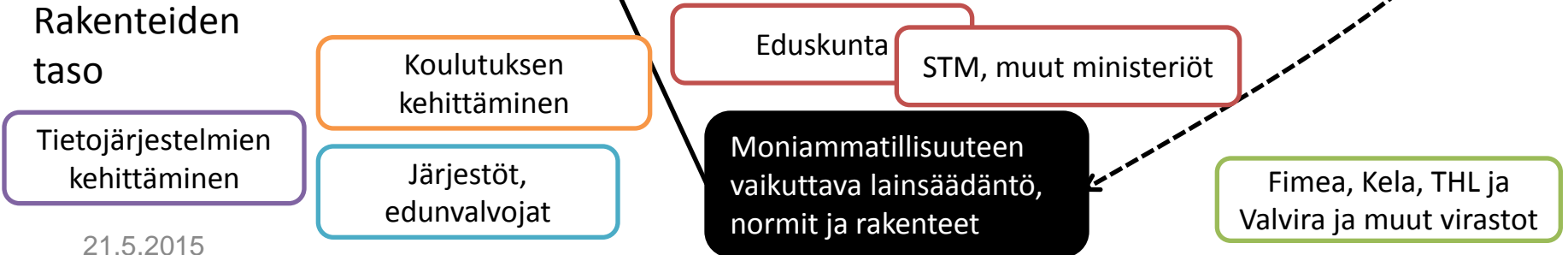
Tiimityön taso

Organisaatioiden taso

Rakenteiden taso

Moniammatillisessa verkostossa haasteiden kartoitusta ja ratkaisujen hakemista ohjanneet kysymykset

1. Missä ja miten tunnistetaan lääkitysongelmainen potilas?
2. Miten tieto liikkuu eri toimijoiden (potilas, lääkäri, farmaseutti/proviisori, sairaanhoitaja ja muut) välillä?
3. Missä lääkitys laitetaan kuntoon? (tai kuka laittaa kuntoon?)
4. Miten lääkitys laitetaan kuntoon?
5. Miten hoidetaan lääkitysmuutosten seuranta?
6. Miten edistetään moniammatillisuutta?

fimea Mitä asiakirjaa ollaan laatimassa?

- Verkoston alkuvaiheessa puhuttiin ”**kansallisesta ohjeistuksesta**”
- Ohje ja suositus juridisesti samalla tasolla ja molemmat ovat ei-velvoittavia, mutta ohje mielletään usein velvoittavammaksi kuin suositus
- Nyt laadittava asiakirja sisältänee eri viranomaisten toimialaan kuuluvia asioita
- Fimean julkaisusarjassa ohje varattu lupa- ja valvonta-asioiden yksityiskohtaiseen ohjeistamiseen
- Tämän vuoksi päädyttiin siihen, että laadittava asiakirja on ”**Kansallinen selvitys ja (Fimean) suositukset: Lääkkeiden järkevän käytön edistäminen moniammatillisesti**”

Selvityksen ja suosituksen (luonnoksen) pääluvut

1. Johdanto
2. Moniammatillinen toiminta lääkkeiden järkevän käytön edistämiseksi
3. Selvitystyön toteuttaminen moniammatillisessa verkostossa
4. Selvitystyön tulokset
5. Johtopäätöksiä: Fimean suositukset (kansalliseksi toimeenpano-ohjelmaksi)

1. Johdanto

- Esitellään selvityksen tarve ja periaatteet sekä tavoitteet, joita ovat:
 - Koota yhteen moniammatillisessa verkostossa tehty työ vuosilta 2012-2015
 - Kuvata verkostossa kehitettyjä moniammatillisia toimintamalleja eri terveydenhuollon toimintaympäristöissä
 - Koostaa hyviä kansainvälisiä moniammatillisia toimintamalleja (mahdollisesti erillinen julkaisu)
 - Esittää konkreettisia ratkaisuja Lääkepolitiikka 2020-asiakirjan toimenpide-ehdotuksille tiimi-, organisaatio- ja rakennetasoilla

2. Moniammatillinen toiminta lääkkeiden järkeväen käytön edistämiseksi

- Määritellään lääkkeiden järkevä käyttö ja sen osa-alueet, joihin verkosto on keskittynyt
 - Toimintamallien kehittäminen lääkitysongelmaisen potilaan tunnistamiseen ja lääkehoitojen kuntoon laittamiseksi
- Määritellään moniammatillinen yhteistyö käsitteenä
- Kuvataan järkevää lääkehoitoa tukeva lainsäädäntö ja aikaisempi kehittämistyö
- Kuvataan keskeiset haasteet ja tavoitetila

3. Selvitystyön toteuttaminen moniammatillisessa verkostossa

- Kuvataan verkostotyön menetelmiä sekä moniammatillisen verkoston rakenne ja toiminta

4. Selvitystyön tulokset

- Tällä hetkellä luonnoksessa menetelmät lääkehoitojen optimointiin (lääkityslistan ajantasaisuuden varmistaminen, lääkityksen tarkistus, lääkehoidon arviointi ja lääkehoidon kokonaisarviointi) suuressa painossa > aiheuttanut paljon keskustelua verkoston ulkopuolella
- Keskeisenä asiana pitäisi olla moniammatillisen toimintamallin avaaminen järkevän lääkehoidon toteuttamisessa
 - Mitä yhdessä tekeminen tarkoittaa konkreettisesti?
 - Milloin yhdessä tekeminen on tärkeää?
 - Milloin rinnakkain tekeminen on riittävä taso?
- Kehittämistyön kehittämisestä ja toimintamallien vaikuttavuuden mittaamisesta sekä moniammatillisen koulutuksen kehittämisestä

5. Johtopäätöksiä: Fimean suositukset (kansalliseksi toimeenpano-ohjelmaksi)

- Luonnoksessa tämä osio kirjoittamatta
- Tämän hetkisen ajatuksen mukaan suositukset jaetaan tiimitason, organisaatiotason ja rakennetason ratkaisuuksi

Alustavia havaintoja suositukseen

- Lääkkeiden järkevän käytön ongelmista on paljon tutkimustietoa – tiedetään mitä pitäisi tehdä, mutta ei ole viety käytäntöön. **Tarvitaan parhaan tiedon tehokkaampaa toimeenpanoa**
- **Terveydenhuollon järjestelmä ja hoitokäytännöt** ei tue riittävästi potilaan kokonaisvaltaista hoitoa. Hoitovastuut pirstaloituvat ja kelloon ei ole kokonaisvastuuta. **Tarvitaan integraatiota ja käytännön tasolle uusia toimintamalleja.**
- Hoitotyön kokonaisuutta johdetaan pirstaleisesti. Tarvitaan **kokonaisvaltaisempaa toimeenpanoa eli lisää avointa ja luottamus pohjaista yhteistyötä**
- Potilastiedot kulkevat puutteellisesti terveydenhuollon tietojärjestelmissä. **Tarvitaan nopeasti käyttöön valtakunnallinen lääkityslista.**

Alustavia havaintoja suositukseen

- **Moniammatillisuus (kaikilla tasoilla) on keskeinen työkalu.** On olemassa eri tasoista moniammatillisuutta:
 - **rinnakkain tekeminen** (löyhä yhteistyö)
 - varsinainen **yhdessä tekeminen** (tiivis yhteistyö)
 - kuninkuuslaji on **avoin dialogi** (tiivis ja jatkuvasti kehittyvä yhteistyö)
- Lääkkeiden käytön järkeistäminen ei onnistu yksittäisillä ”tempuilla” (esim. eri asteiset lääkehoidon arviointityökalut), vaan tarvitaan laatujohtamista, joka auttaa toimijoita kehittämään omaa työtään systemaattisesti. → **Laatumittarit ja jatkuvan verkostoituneen kehittämistyön osaaminen haltuun!**